

Hogyan egyezteteti össze női hivatását az egyetemi hallgatónő azzal a hivatással, amelyre az egyetem készíti elő? A női hivatás célja: az Isten, férj és család. Helyes-e tehát az, hogy itt vagyunk az egyetemen, amikor a női hivatásban szó sincs a tudományról? A nőnek mint teremtménynek a célja közös minden teremtménnyel abban: Istent kell megdicsőíteni magában az ész, akarat, szív teljes művelésével. Ezért van joga a lánynak, hogy egyetemi tanulmányokat végezzen. Készülhetünk tudományos pályára, mert minden teremtmény célja a boldogság elérése, és a legnagyobb boldogságok egyike, ha Istentől kapott képességeinket fejlesztjük. Ha már itt vagyunk az egyetemen jól kell tanulnunk, hogy az Istentől kapott eszünket, tehetségünket fejlesszük, és örömet szerezzünk azoknak, akik ide küldtek bennünket. A sajátos célja azonban az, hogy családot neveljen, ápoljon és különösen lelki nevelést adjon környezetének. A nőnek közvetlen kapcsolata egyedül istennel van a vallási élményein át, különben a családon keresztül kell kifejtenie erőit: tudását, akaratát és a szívében élő gyöngédséget. A nőt úgy teremtette Isten, hogy a boldogságát a családjában érje el. Önmagáért a tudományért akkor mondhat csak le a családról, ha lángész, és így Isten dicsőíti ebben az elsődleges célban. Nem volna helyes arra gondolni az egyetemi hallgató lánynak, hogy kizárólag tudományos pályára lépjen. Nincs meg az a képessége, mint a férfinak, hogy elválassa a családot és a tudományt egymástól, és miközben tudományos munkával foglalkozik, benne az állandó aggodás is a családjáért, s ez túl hamar felőrli egészségét és idegrendszerét.

Lánygyűléseinken előadóként Dr. Sík Sándor egy. ny. r. tanár, P. Sass Imre és a csoportvezető szerepelt. A következő félévben előreláthatólag a tanári és női hivatás összeegyeztetéséről, a magyar és finn családi életről lesz szó, és női eszmény értékeit és kérdéseit tárgyaljuk meg.

Szegedi Híd (1944) február 6. oldal

593. A SZEI Otthon

Néha becsukjuk a szemünket, és hirtelen fürkészőn szalad bele a fantáziánk tekintete az idő távlatába. Előre, hátra. Néha térben, néha tértelenül jelenik meg előttünk az eljövő vagy elszaladt világ. Néha maga a tér [...]

Olvasom az alapszabályból: „Tagjai részére egészséges, szép magyar jellegű otthont teremt és tart fönn. Benne értékes könyvtárat és laptárat állít föl.” A betűk nem nagyon igyekeznek a csúf veszekedős életbe, a papiros is elég türelmes, nem nagyon lökdösi le magáról az életbe a még annyira élet-értelmű szavakat sem: emberek kellene, hogy életre ráncigálják őket. Elég időre való munka. Először még a Központi Egyetemen rakták bele a három első dimenzióba, telvén az örök negyedik és múltván el rajta nem is egészen két esztendő, máris új helyet kellett neki keresnie. Pedig atlán Bozó Gyula iparművész sem érezte még a tervet sem

befejezettek, nemhogy a művet: az első SzEI Otthon. Még a vita sem csitult el jóformán, hogy College vagy Studentheim? Még az öregedő fáradt újságírók sem nyugodtak bele a helyszűke kényszerében létrejött „bár” képzetébe...

A Bölcsészeti karon jelölték ki az új helyét. Alatta nincs semmi már, mert pince. Sötétség, patkányok, tavasszal víz. Eleget vitatkoztak, tépelődtek a Tanácsban. Majd feltöltik – határozták el. Jól emlékszünk még a romantikus tervekre: az altisztek feltöltik egy-két hét alatt. Éjjel dolgoznak majd, mindig holdvilágnál, Dombovári bácsi vezetése mellett. Csilléket szerzünk, és mi magunk töltjük fel. Aláírásokat is gyűjtöttünk. Munkást bezzeg nem lehetett kapni. A beígért készítése terminusok olyan szabályszerűen maradtak el, mintha örök életben ezt gyakorolták volna. Sok ám a négyszáz köbméter föld, de „a munkás kevés”.¹⁰² Pedig majd csak olyan szükség volna rájuk, mint ennek a bibliai idézetnek az elejében foglaltatik: az aratáshoz. Minden közösségi munkát megakadályozott az otthon hiánya – éppen csak azt az egyet növelte, amit érte folytattak jóegynéhányan. Kilincselésekkel: a Rektorhoz, a GH-hoz, mérnökökhöz, minisztériumba, kőművesekhez, anyagkiutalásért ... és telefonnal és vitákkal és könyörgésekkel és számítgatásokkal.

Hányszor néztük meg egy-egy magyar óra után, mikor egész órán felhallatszott az Auditóriumba a döngölés, hogy mennyit emelkedett? Hogy elkapott az izgalom, mikor a befejezéséhez közeledett, és szeriben hirtelen lendületet vett a munka. Egy-két nap alatt történt meg a festés, villany, központi fűtés beszerelése, parkettázás, bebútorozás, csinosítás. S október 15 helyett december 6-án feltette a falára a Rector Magnificus a Keresztet és Főméltóságú Kormányzó Urunk képét, s a felavatott otthont átadta a Szegedi Egyetemi Ifjúságnak.

22 ezer pengőbe került. Ezt mifelénk mindenki jelentőségteljesen szokta mondani. Akik nem szeretik a SzEIT-t, irigykedve – esetleg még azt is hozzáfűzik, hogy „így lehet”! A SzEI-sek meg egy kis büszkeséggel. Valljuk meg, egy kicsit úgy szoktuk bevezetni az embereket a SzEI Otthonba, hogy lessük az arcukon a megrökönyödést. És jóleső örömmel vesszük tudomásul, ha legalább a várt mértékben bekövetkezik – ha nem jobban! Pompázó, gazdag, tiszta külseje van. Mindenkit megkap. Szokatlan alakja is nagyban hozzájárul váratlan hatásához. Valaki azt a finom megfigyelést tette, hogy sohasem látszik zsúfoltnak, s kiegészíthetem azzal, hogy soha nem látszik kongó, rideg üresnek sem, ha akármilyen kevesen: csak egy-ketten vannak is benne, s ez legalább annyit jelent az otthonosságérzésben, mint az, hogy a zsúfoltság érzése elmarad.

Hatalmas fehér ablakok virágos függönyökkel, finom fehér falak és kényelmes ülőhelyekkel. Itt a világnézeti könyvtár és az állandó könyvvásár szekrénye is. A benyúló kisebb része, az olvasó, a folyóirattartókkal és folyóiratok, újságok garadájával. Nagyszerű nagyvonalúság és valami megnyugtató nyugalmasság van

¹⁰² Mt 9, 37; Lk 10, 2

abban a hatalmas asztalnak a helyfoglalásában. A csinos, ízléses, hímzett terítő a SzEI-s lányok kezemunkája. Tudnak ők, ha akarnak! A mindig ragyogó padló és mindig nedvesföldű virágok Dombovári bácsi és Dombovári néni gondosságát mutatják, akárcsak az állandóan ürített hamutartók, virággal teli vázák.

Hány embert fogott már meg a folyóiratartók finom, szellemes megoldása, csinos külseje, ami ugyancsak a SzEI egyik ötletes tagja találékonyságának, meg a közösséget szolgálni szándékozó gondosságának beszédes bizonyossága. A bennük lévő folyóiratokról is jó sok mondanivaló lenne, de most elég, hogy csak úgy kapásból kiragadjunk néhányat azok közül. Lássák, milyen folyóiratok, hetilapok állnak a SzEI-sek rendelkezésére: Szépművészet, Pásztortűz, Kalangya, Ének-szó, Magyar Zenei Szemle, Finnország, Nép és Családvédelem, Magyar Élet, Sorsunk, Új Európa, Levente, Magyar csillag, Írottkö, Gyógyszerészi Szemle, Hajnalodik, Új Magyar Múzeum, Új Idők, Acéltoll, Bástyánk, Kárpátmedence, Koszorú, Kisebbségi Körlevél, Láthatár, Vigili, Hitel, Erdélyi Helikon, Ifjú Erdély, Székelyszó, Debreceni Újság, Hajdúföld, Hungária, Debreceni Egység, Fitalok, Március, Országépítés, Parázs, Sziklán Állunk, Dolgozó Magyarország, Új Élet, Magyar Kulturszemle, Sorsforduló, Híd, Magyar Út, Nevelésügyi Szemle, Ethnografia-Népelet, Magyar Múzsza, Búvár, Tükör, Fotóélet, Vezetők lapja, Társadalomtudomány, Tér és Forma, Magyar Kultuúra, Mária Kongregáció.

A meghitt tagoltságot szerző apró asztali lámpák fénye hányszor fogott össze egy-egy kis csoportot esti beszélgetés emberséges hangulatával. A könnyed beszélgetés vagy a fejtörő és homlokráncoló mély problémák vagy a gyakorlati jegyzetkészítés megbeszélése, mind éppen úgy megtalálja a mag asztalát, sarkát, csoportját, mint a könnyű idegnyugtató játék vagy a gondolkodtató sakk vagy a komoly folyóiratolvasás vagy ha úgy tetszik, tréfás, játékos közös retvényfejtés.

S egy fejfördulattal tovább a rádió körül látsz nagyobb társaságot. Művészlemezeket hallgatnak (Csak tíz nevet ragadjunk ki, akik a legnagyobb számban vannak képviselve lemeztárunkban: Schubert, Mozart, Rossini, Grieg, Gounod, Beethoven, Ravel, Liszt, Sibelius, Bach) vagy néprajzi hangfelvételeket. Ha nem éppen most van az „el nem forgatható műsor” a rádióban: opera vagy népdal félóra. Érdemes ezt kicsit jobban is megmagyarázni.

Előre átfutjuk hetenként a műsort, és kirakjuk az „el nem forgatható műsort”, hogy az ilyenformán kiírt műsort a SzEI Otthon rádióján, ha csak egyetlen SzEI-s is hallgatni akarja, nem lehet elforgatni, még ha a többség kívánna is mást. Örömmel látjuk azonban, hogy a vakmerő jog érvényesítésére sohasem kerül sor, mert éppen mindig a kiírt műsornak van a legnagyobb közönsége. Szempontjaink megítélésére íme egy kiírás:

MŰVÉSZETKEDVELŐK FIGYELMÉBE:

Ezen a héten a következő számokat ajánljuk a Rádió műsoraiból:

HÉTFŐ

16.00: Zenekari művek

19.00: Filharmonikusok

KEDD

11.15: Kamara muzsika

17.35: Carmen

SZERDA

10.15: Magyar szerzők

12.50: Zenekari muzsika

15.15: Larsson: Pastoral szvit

15.45: Zilahi ref. dalárda

CSÜTÖRTÖK

10.15: Operarészletek

17.20: Magyar művészlemez

18.15: Donizetti est

PÉNTEK

11.15: Stravinszkij: Kártyajáték

14.00: Dalok és hangszerzők

17.00: Ádám Jenő népdalfelőrája

SZOMBAT

11.15: Schubert, hegedűn

VASÁRNAP 13.00: Hangverseny zenekar

14.00: Művészlemez

18.15: Vonósnégyes

Bp. II.

16.00: Nagy mesterek

18.00: Álarcosbál

S ha már itt tartunk, hadd számoljak be még egy hasonló szolgálatunkról: csak néhány napig néztünk értetlen érdeklődéssel arra a kis táblára a SzEI Otthonban, amelyiknek három olyan üveggel fedett hasábjai van, mint a Szegedi Híd hasábjai, és mindenik felett fejlécként egy mozi neve szerepel. S akkor megjelent bennük egy-egy sűrűn telegépzelt hasáb. Az épp akkor pergő filmek értékelése. Kritika: saját használatunkra. Van fogalmunk a napilapok kritikáinak ökonómiai háttéréről, amiből egyenes vonalban következik a jóindulatú kritika. De – megvalljuk – valószínű, hogy még akkor is fenntartással olvasnánk ezeket – újságíróink sokszor hiányos műveltsége, sokszor gyenge szelleme, sokszor elvtelen világnézete miatt – ha őszinte lelkiismereti felelősséggel igyekeznének a „saját véleményüket” adni. Tiszteletet a kivételnek. Megpróbáljuk hát a saját látásunk

és szigorú művészi-szellemi-erkölcsi mértékünk szerint értékelni, értékeit, és hibáit kimutatni ezeknek a filmeknek. Ezt az értékeslésünket azután tudomására hozzuk tagjainknak, hogy lássák és megítélhessék, érdemes-e egyáltalán drága idejüket rááldozni, illetve, ha megnézik mit tartsanak róla...

S a „ha már itt tartunk” jeszava alatt most írunk kellene a SzEI szervezeti tábláról, amely ott lóg a SzEI Otthon falán; írunk kellene a vele szembenező SzEI programtábláról. Ezen rakjuk ki jó előre a különböző munkaközösségek, szolgálatok, hivatáscsoportok, évfolyamok, SzEI-tanács vagy a SzEI egész összejövelelinek idejét, helyét. A falakon lévő képekről, amelyeknek mindnek történetük, jelentőségük van. Hogy pl. egyetlen arckép Otthonunkban Főméltóságú Kormányzó Urunk képe, vagy pl. a rádió feletti intarzia Kramár Jenő ei. rector magnificus ajándéka, a SzEI ezévi első tanácsülésének emlékére, amely mindnyájunk számára élmény volt, miként a rector magnificus számára. Írunk kellene az ablakokból nyíló kilátásról, s arról az ajtóról, amely az új sportpálya felé vezet, mert nagy jelentősége lesz még, ha meglesz az otthon előtt tervbe vett kert. S ha már a terveknél vagyunk, akkor meg éppen kifogyhatatlanul csak írunk kellene... De hogy a meglévőhöz visszatérjünk, írunk kellene a SzEI Otthon szekrényeiről: s a tartalmukról. Külön az asztalokról, a rajtuk lévő apró SzEI-kéz csinálta terítők-ről, csipkékről, rajtuk lévő játékokról. Külön a virágvázákról, külön a lámpákról, s legfőképpen külön azokról, akiknek mindegy gondja van, mindebben a lelke jelenik meg: az otthonszolgálatról, a miről az alapszabályokban csak röviden annyi van, hogy „Az Otthon Szolgálat a tagok egészséges magyar szellemi levegőjű, pihentető, üdültető Otthonának a Szolgálat”. De hogy csakugyan az, annak leírása is oldalakat töltene meg. Írunk kellene a falatozókról, hiszen a SzEI Otthon egységéhez az is hozzátartozik, s írunk kellene a lenti játék- és munkaközösségi szobákról is, azok is beletartoznak némiképp az otthonba. S ki tudná mind csak azt elsorolni is, amiről mindről még írni kéne, s ki írhatná meg mind? Talán még egyet-kettőt az itt felsorolt adósságokból egyszer letörlesztünk. Különösen amiért olyan sokat „perelnek”: a falatozó bár helyiségünkéről íránk.

Nem akarom azt mondani, hogy feltélenül nevel ez az otthon – ugyan ez is nemcsak szívemszerinti, de egészen értelmes mondanivalóm lenne: hiszen, ha mással nem, a rendnek és tisztaságnak objektív valóságával, harmonikus jóérzést sugall, és az élmény nevel igazán – de a tamásoknak, akik nem hisznek a nevelhetőségben, hadd fordítsam meg: mit gondolnak, milyen az az ifjúság, amelynek ilyen otthonra van igénye és fenntartója ennek az otthonnak?

Most már eléggé megmutattuk, mi benne a szellemi, lelki. Lássunk néhány képet az életből.

Emlékszünk? Tavasszal járt itt Scheel német birodalmi ifjúsági vezér. A központi egyetemen tisztelgő, puskás levante díszszázad fogadta. A Bölcsész karon magyarruhás fiúk, lányok éljenző csapata. A bejáratról a SzEI Otthon ajtajáig magyarruhás fiúk, lányok „mosolygó sorfala” kísérte, és az otthonban

némaság, ragyogó, tiszta padló, falak, bútorok, hatalmas fehér ablakok, három hatalmas váza az asztalon virággal. Meglepődve állt meg, s akkor a falatozó melletti elhajlott „olvasó” részből, ahová az ajtótól nem lehet belátni, az egyetemi énekkar üdvözlő énekét hallgatta. Kellemes borzongással siettek be az otthon közepéig, s mikor az éneket – több ismétlés után – abbahagyták, az egész énekkart megvendégelte. Scheel a SzEI-falatozóban. Végigjárta a lenti munkaközösségi szobákat, és megnézte a kiállítást. Mire visszajött, a mindennapi élet élénk képét szemlélhette a szétszéledt énekkarosokon. Nem kételkedünk, hogy a legjobb benyomásokkal távozott, és szép emlékké váltak benne a nálunktöltött percek.

Nehéz arról beszélni szabatos szavakkal, ami egy otthont otthonná tesz. Rög-tön megéreznénk azonban, hogy bármelyik nap egy titkos sarokból filmfelvételt készítenénk az Otthon egy félórájáról. Emlékei alapján, aki már járt nálunk, s az eddig elmondottakból oergessen ki-ki magának egy darabot ebből a filmből. Mi pedig közben egy kis belső interpretálást szertnénk csendben végezni: látod, itt úgy mozognak az emberek, hogy mindenki hiszi, szeretné élni a keresztény szeretet parancsát. Ezt ad nekik bátor, öntudatos, jóságos vidámságot. Pedig lehet, hogy nem is ismerik egymást. S nem is törődnek egymással ezen túl: mi közük egymáshoz (annál több) minthogy a szeretet parancsára mindenkiről elhiszik a jót – és lehetünk-e egymáshoz közelebb, ha már egyforma magyarnak és kereszténynek, testvérnek látjuk egymást?

A munka szent előttünk. Látod a szellemi fáradtságot az arcokon? S az üdítő szórakozásuk egyszerű és tiszta, nézd a könnyed csevegést, közvetlen mosolyt az arcokon. Az érdeklődés széles és komoly – látod, milyen folyóiratokat olvasnak? Mindenki tudja: ez az otthon mindnyájunké, Szegedi Egyetemi Ifjúság vagyunk, mindekit szívesen látunk magunk közt – ugyan elsősorban nekünk, SzEI-seknek épült az otthonunk. Nem látja ezt a Te szemed? Mondanád, hogy Benned nem ilyen élénkek a színek, meg kevertebbek is, várja csak, a kép egy kicsit a jövőbe is mutat.

Munkások, parasztleányok és egyetemi hallgatók. Eljöttek népfőiskolára vagy csak éppen beszélgetni velünk. Ismerkedni szeretnénk egymással. Reménykedünk, hogy az értékeket fogjuk megtalálni egymásban, és mindnyájunkat – a népfőiskolásainkat, munkásainkat is, az egyetemi hallgatókat is – emelni, gazdagítani fog az egymásból kisugárzó lélek, a szellem és a szeretet. Ezért látsz így együtt bennünket a SzEI Otthonban – s lásd, az otthon képe ezzel semmit sem változott. Az egységébe ez is beleillik.

Nagyon keveset lehet elmondani az otthonról, hogy csak megközelítse a valóságot, hiszen az otthonban élet folyik le – az otthonnak élete van. És az otthon élete nagyon szervesen kapcsolódik bele a SzEI életébe. Akik bennünket nem szívlelnek, azok (néhány egyén materiális ok mellett) az otthonnak tulajdonítják, hogy szívesen lépnek be az egyetemi hallgatók a SzEI-be, s természetesen az otthonra

aztán kígyót-békát kiabálnak. A kényelmes, tiszta ülőhelyeket az „erkölcsi fertő” süppedékes helyeinek látják. (Azaz egészen szabatosan: mondják, mert látni nem így látják, tehát hazudják.) Az ügyes tagozódást „homályos intim fészkeknek” – ahová Isten tudja, milyen sötét jeleneteket, történeteket is képzelnek még. Ezt az ilyesmivel megrakott fantáziájukból veszik, de a homály ugyan honnan kerül elő, hiszen mind a nappali, mind az esteli világítás egészen pompás ragyogó. Talán a szemükön van homály. Nem is akarunk megcáfolásukkal időt tölteni. Jöjjön el mindenki egyszer, és nézze meg (Vasárnap szívesen lát a SzEI vendégeket), s jöjjenek el egyszer ők is, hogy piruljanak.

Szegedi Híd (1944) február 12–14. oldal

594. A szegedi egyetemi ifjúság márciusi ünnepe

A szegedi egyetemi ifjúság is megünnepelte március 15-ét. Csendes és komoly volt ez az ünnepség, a súlyos időkhöz illően, valahogy a családias bensőség hangulatát érezték a résztvevők, azonban az elhangzott beszéd és néhány szavalat annál határozottabb hangú tolmácsolása volt a mai fiatalok vitatható, részleteiben esetleg korrigálható, de lényegében meg nem cáfolható felfogásának. A szegedi egyetemi ifjúság a Bölcsészkar Auditorium Maximumában gyűlt egybe március 15-én, hogy hitet tegyen a márciusi gondolat mellett, Guba Ferenc, a SzEI elnöke üdvözölte a megjelenteket, közöttük Kramár Jenő rectort, Rávnay Tamás orvostudományi dékánt, Koch Sándort, a SzEI tanárelnökét, Ditrői Gábor és Farkas Béla professzorokat, valamint a SzEI tagjait.

A műsor bevezető számaként Szabolcsi Gábor mondta el Babits Mihály „Miatyánk”-ját. Kitűnő orgánumával igen nagy hatással. Utána Sztachó Lajos szavalt el Ady A tűz márciusa című versét. A rutinos szavaló biztonságát bizonyította ez az Ady-tolmácsolás. Az est ünnepi szónoka Sóvágó Gábor dr. a Turul Szövetség országos vezére volt. Beszéde elején rámutatott arra, hogy milyen fundamentumot kell választania, milyen eszméket kell győzelemre vinnie, milyen ideálok mellett kell harcolniok a magyar fiataloknak, és 1944 márciusában mire kell emlékeznie a magyar ifjúságnak: arra, hogy március elején volt 24. évfordulója Horthy Miklós kormányzóvá való választásának, arra, hogy március első napjaiban Hódmezővásárhelyen egy ifjúsági kongresszus volt, amely 10 pontban zsinórmértéket adott az egész magyar fiatalságnak arra, hogy 1848. március 15-én kihirdetett 12 pont nem lehet csupán a történelmi tradíció egyik sablonos jele, sem muzeális tárgy, hanem az életet kell megtölteni, s azok hatásának az ifjúság magatartásában jelentkeznie kell, végül arra, hogy a Kossuth-évforduló nem egyszerű évszámot jelent számunkra, mivel csak az ő szellemének idézése, az ő egyénisége után való igazodás vezethet bennünket a helyes úton. Ezután a Turul vezére részletesen kifejtette a vázolt pontokat: „Szeged nem üstökös, hanem állócsillag, amelyhez igazodni lehet és kell!” – állapította meg